

Gondolatok a fiatalosok vegyszeres ápolásáról

Dr. Wagenknecht E. professzor (Eberswalde) a „Die Sozialistische Forstwirtschaft” c. folyóirat 1962. évi 8. számában a lomb-, erdeifenyő és lucfenyő-állományok fiatalosai ápolásának racionalizálásáról közölt tanulmányából csak a vegyszeres kezeléssel kapcsolatos ápolási munkák ismertetésére szorítokozom.

A lombfáknak szintetikus serkentőanyagokkal történő tisztítási munkáinál a kézi munkaerő lényegesen csökkenthető. Ennek az eljárásnak további előnye, hogy az állomány szerkezete nem változik meg hirtelen, mert a vegyszerekkel kezelt törzsek csak fokozatosan hálnak el. Az elhalt fácskák néhány évig még támaszai lesznek a megmaradóknak, ezek növekedését nem gátolják és ezért a megmaradó fácskák egyenletes koronát növeszhetnek.

Az NDK-ban a fenti célra a SELEST nevű vegyszert gyártják, mely a 2,4 diklórfenoxiecetsavnak és a 2,4,5 triklórfenoxiecetsavnak keveréke. Ez a vegyszer a kétszikű növényeket pusztítja el. A Selestet dieselolajjal kell keverni, mely utóbbi használt motorolajjal is helyettesíthető. Kísérleti eredményeik szerint *egy eseten*ben az olcsó kátrányolajjal kevert Selest-nek is fentivel azonos volt a hatása. Ezzel a keverékkel a fa törzsét mellmagasságban, 30—40 cm szélesen, gyűrű alakban kell bekenni.

Ez idő szerint a gyár *Selest 40* és *Selest 100* jelzésű vegyszereket hoz forgalomba. Előbbiben 40% a hatóanyag (20% 2,4-D és 20% 2,4,5-T), utóbbiban pedig 100% (50% 2,4-D és 50% 2,4,5-T). Kísérleteiket *Selest 40*-nel végezték.

Csak a lombfákat lehet vegyszeres törzskénéssel kezelni, a túlevelűeket nem. A túlevelűeknek ily módon történő elpusztítása, a szűfélék elszaporodása miatt, erdővédelmi szempontból káros is lenne.

A *nyírek* elpusztításához elég az 5%-os *Selest 40* és diesel-, vagy elhasznált motorolaj keveréke. A törzset körben, 20—30 cm széles sávban kell bekenni. Eredményes a kezelés akkor is, ha a törzs kerületének csak $\frac{2}{3}$ -át kenik be, de 50—60 cm hosszú csútkban. Ez esetben a dolgozóknak nem kell a fát körbe járni. A kezelés bármely időszakban végezhető, de május—júliusi kenés esetében a fa gyorsabban hal el. A kátrányolajos keverék itt nem vált be.

A *mogyorót* 15%-os keverékkel kell bekenni. A kátrányolaj-keverék itt sem vált be. Csak a tenészedő alatti kezelés eredményes. A törzset 20—30 cm széles gyűrű alakban kell alaposan bekenni.

A *hárs* kezeléséhez elegendő a 10%-os *Selest 40*-diesel-, vagy elhasznált motorolaj-keverék. Itt is érvényesek a mogyorónál leírtak.

A *bükk* és *gyertyán* eredményes kezeléséhez 15%-os keveréket kell alkalmazni. Itt a diesel- és használt motorolaj helyett a kátrányolajat is fel lehet használni. A 20—30 cm széles gyűrű alakú kenést a tenészedő alatt kell elvégezni.

Tölgy és *vöröstitlgy* elpusztításához elég az 5%-os *Selest 40*-dieselolaj vagy használt motorolaj-keverék. A gyűrű alakú kenés szélessége 30 cm legyen. Bármely időszakban kenhető.

100 db kis törzset 60—80 munkaperc alatt lehet kezelni. Mivel ha-onként általában 500—800 db törzset kell bekenni, a kézi munkaerő-szükséglet oly kevés, hogy ezzel a vegyszeres kezeléssel rendkívül nagy megtakarítás érhető el.

*

A Selest nevű vegyszert mi csak az irodalomból ismerjük. Több éven át történt érdeklődésünkre mindig azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az NDK-ban gyártott Selest még a saját, hazai szükségletet sem elégíti ki és így egyelőre exportjuk nincs.

Fentivel hasonló összetételű vegyszer a *Tributon*, mellyel főleg akác levélzetének permetezésével értünk el jó eredményeket, törzsek bekenése esetében azonban hatása nem kielégítő. Fás növények irtására mi a *Tormona 100* nevű vegyszert használjuk (AZ ERDŐ 1960. júliusi számában ismertettem), melynek hatóanyaga 2,4,5-T. 97% dieselolaj és 3% Tormona 100-keverékkel a lomb-permetezett, vagy törzs-kent fák

(utóbbiak közül a legvastagabb egy 35 cm Ø-jű akác és egy 55 cm Ø-jű bükk volt) kivétel nélkül elpusztultak. Ugyancsak teljes sikerrel alkalmazzuk, amint azt több erdőgazdaságban be is mutattam, a tuskók sarjadzásának megakadályozására, valamint sarjak irtására is. Kísérleti megfigyeléseink szerint élő fák elpusztítására a december—áprilisi törzskénés hatása gyorsabb és jobb, mint a későbbi.

Dr. Vlaszaty Ödön

Sekawin M.: A nyárfa nyesése: gazdasági művelet.

(La potatura del pioppo: operazione economica) Cellulosa e Carta.

1962. 6.: 1—16 pp.

Sekawin Michele a Casale Monferatoi nyárfakutató intézet ismert nevű kutatója, *Piccarolo G.* professzor tanítványa. A nyárfák nemesítésével és termesztésével foglalkozik.

A nyárfa nyesése: gazdasági művelet című cikkében a nyárfát az ipar követelményeinek megfelelően és az alábbi tényezők figyelembevételével ajánlja nyesni. A nyesést az ipar igényeinek megfelelő minőségű faanyag termelése érdekében végezzük. Ezért nem szükséges a törzset 6—8 m-nél magasabban nyesni. A hámozási és fűrészipari rönk termelése esetében rendkívül fontos, hogy az ágakat korán és elszáradásuk előtt, zölden nyessük. A be nem hegedt seb és a benőtt ággöcsök lerontják a deszka vagy a lemez értékét.

A feketenyárok, különösen a jegenyenyárok nyesésének elmulasztása sokkal nagyobb bajt okoz, mint az amerikai feketenyár-fajoké, ahol az autotomia folytán a száraz ágak a törzsről maguktól is leválnak.

A különféle nyesési módszereknek mind egy céljuk van; minél hamarabb ágtiszta törzset nyerni, anélkül, hogy a fa fiziológiai egyensúlyát megzavarnák. A nyesés kezdete a növekedés gyorsasága szerint általában 3—5 év; ill. abban az időpontban kezdjük a nyesést, amikor az oldalágak vastagsága megközelíti az 5 cm-es vastagságot. A nyesés megkezdésének időpontja természetesen attól is függ, hogy a telepítést sima, egyéves gyökeres dugványokkal, suhángokkal, vagy sorfákkal végeztük. A sima és gyökeres dugványokkal végzett telepítés esetében az erős oldalágak igen korán és a törzs alsó részén képződnek.

A nyesés időszaka a tél vége és a tavasz. Ebben az esetben ugyanis a fa az okozott sérüléseket gyorsan be tudja hegeszteni. Ha a műveletet fokozatosan és évenként végezzük, abban az esetben kevés fattyúhajtás képződik. Ezeket a nyár végén célszerű eltávolítani a törzsről.

A nyesés módját befolyásolja a hálózat sűrűsége és a környezet is. Sűrűn telepített nyárasokban sokkal könnyebb az ágtiszta törzs kialakítása, mint a szabadon álló fákon, vagy fasorokban. Az erős gyérítés, vagy a túlzott nyesés következtében elkerülhetetlenül fattyúhajtások képződnek. Minél több fényt élveznek a fák, a nyesésnek annál mérsékeltebbnek kell lennie. A talaj termékenysége és üdesége, nemcsak a fejlődés gyorsaságát, és a nyesés megkezdésének időpontját befolyásolja, hanem a fa regeneráló képességét is.

A nyesést végezhetjük a földről és a korona magasságából. A földről történő nyeséshez botra, rúdra, vagy alumíniumcsőre szerelt eszközöket használnak: metszőollót, fűrész, kalapácsos fanyeső szerszámot. Igen jól beváltak az Amerikában gyártott pneumatikus szerszámok. Ezek olló, egyenes- és körfűrész, kalapácsos nyesőszerszám, amelyeket kompresszorban sűrített levegő működtet. A pneumatikus metszőollókat eredményesen alkalmazzák a dugványvágáshoz is. A korona magasságában végzett nyesés esetében igen jók az alumíniumlátrák, „Baumvelo” és a traktor vontatta hidraulikus torony, amelyek lehetővé teszik, hogy a nyeső munkás kényelmes testhelyzetben dolgozzék.

Kopecky Ferenc